

moest komen en of die Raad als noodvolksvertegenwoordiging moest optreden (vandaar ook de 'dubbele' vergadering van 12 december) – de delegatie vond dat zij niet naar Londen kon vertrekken voordat die gedachtenwisselingen tot een duidelijk resultaat hadden geleid. Dat te bereiken zou stellig niet eenvoudig zijn: kort tevoren hadden namelijk de groep van *Trouw*, de LO, de LKP en het Schoolverzet in *Trouw* een, de tegenstellingen verduidelijkende maar daardoor ook verscherpende, politieke verklaring gepubliceerd waarin zij zich anti-communistisch hadden uitgesproken en 'het behoud en de versterking van de Christelijke grondslagen van ons volksleven' 'onmisbare voorwaarden voor een Nederlandse rechtsstaat' hadden genoemd.

Hoe was het tot die verklaring gekomen?

★

Uit het voorafgaande bleek dat in de besprekingen die van begin juli af in de top van de illegaliteit werden gevoerd, de LO in de persoon van voorzitter Pruys enkele malen een standpunt innam dat afweek van dat van *Trouw* en de KP maar dat het daarmee uit was toen Pruys als voorzitter was vervangen door van Riessen. Inderdaad, er had zich begin november in de Top van de LO een belangrijke wijziging voltrokken.

Zoals wij in deel 7 vermeldden, werd de LO in de lente van '44 geleid door een Top die uit vijf personen bestond (vijf provinciale leiders) maar was, terwille van de veiligheid, eind juli de centrale leiding geheel losgemaakt van het werk in de provincies en de districten. Er was toen uit de Top een Centraal Bureau gevormd, bestaande uit Pruys (voorzitter), van Vliet en van Riessen. Pruys en van Vliet waren beiden in Hilversum ondergedoken – daar werd het Centraal Bureau dus gevestigd. Wel te verstaan: de Top werd niet opgeheven; hij werd zelfs uitgebreid: er werd namelijk afgesproken dat alle provinciale leiders er deel van zouden uitmaken en de bedoeling was dat dit uitgebreidere college periodiek zou bijeenkomen.

Pruys was er eigenlijk tegenstander van dat de LO als zodanig een duidelijke politieke positie zou innemen – hij was verre van gelukkig geweest toen hij op de belangrijke vergadering van 3 juli in Amsterdam had moeten kiezen tussen de midden- en de rechtersectie. De Top die kort na de 3de juli bijeenkwam, keurde goed dat de LO zich in die sectie had geschaard (de verwantschap met de Knokploegen en met *Trouw* was in elk geval groter dan die met andere illegale organisaties) maar had